

RÓZSA-ÚJSÁG.

←•→ Német kiadása: Ungarische Rosen-Zeitung. •←

Megjelenik minden második hónapban, műmelléklettel és két kiadásban: magyar és németben.

Kiadótulajdonos és szerkesztő: **Mühle Vilmos.**

Hirdetések csak $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{1}$ oldal terére vétetnek fel; árai:

Egész oldal 1 kiadásban . . . frt 6.—
mindkét kiadásban . . . frt 10.—
Fél oldal 1 kiadásban . . . frt 3.50
mindkét kiadásban . . . frt 5.25

Hirdetések, melyek mind a hat füzetben közölhetnek,
10% engedményben részesülnek.
(A magyar bélyegdíj minden egyes hirdetés után
30 krajczár, mindkét kiadásban tehát 60 kr., mi
azonban külön nem számítatik fel.)

Negyed oldal 1 kiadásban . . . frt 1.80
mindkét kiadásban . . . frt 2.80
Nyolczad oldal 1 kiadásban . . . frt 1.—
mindkét kiadásban . . . frt 1.50

Clothilde Soupert.

R. Polyantha.

— Soupert és Notting 1888. —

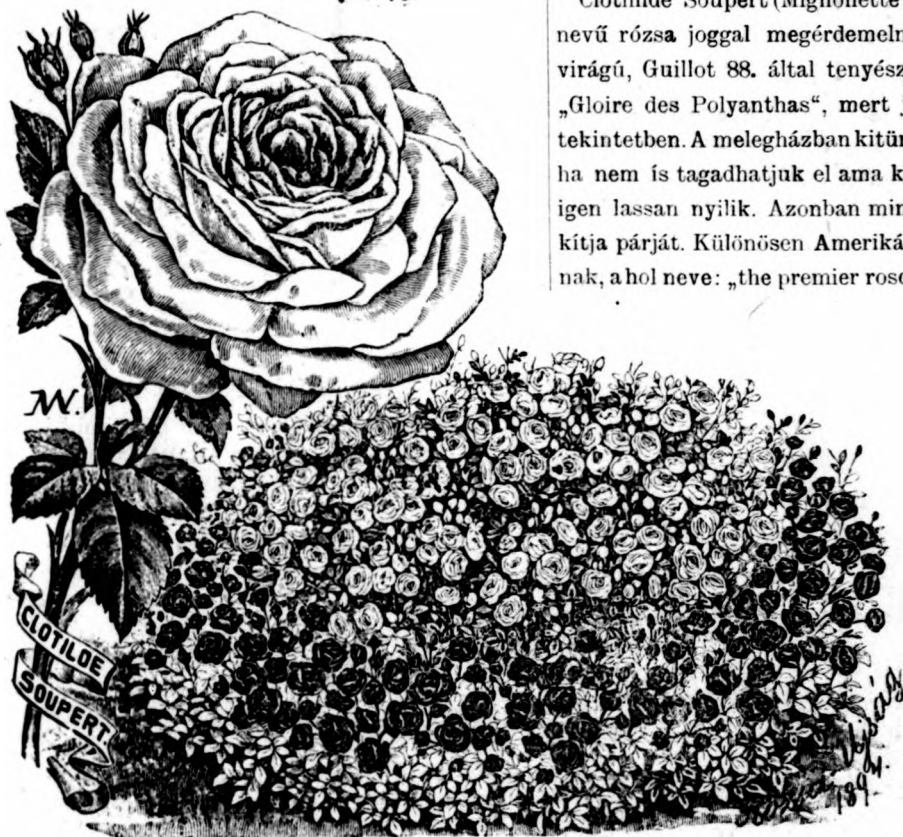
A Polyantha rózsák (vagy multiflora, sokvirágú) lassan-lassan felkeltik azon érdeket, melyet megérdemelnek. Elősegíti ezt ama körülmény, hogy ezen fajból igen nagy márta választék, úgy hogy mindenki izlésének megtevelőt kaphat. Hasonlítsuk

össze mai műmellékletünket és a következő ábrát: Ezen fajból vannak válfajaink egész kis virágokkal (Mignonette) valamivel nagyobb (Turners Crimson Rambler) és egész nagy virágokkal (Clothilde Soupert). Igaz, hogy a nagyvirágú fajoknál a virágok nem oly számosak, de számuk csekélyebb voltát bőven kárpótolják az egyes gyönyörű nagy virágok.

Clothilde Soupert (Mignonette × Mme Damaizin) nevű rózsza joggal megérdemelné, egy másik kisvirágú, Guillot 88. által tenyésztett fajnak nevét: „Gloire des Polyanthas“, mert jeles virág minden tekintetben. A melegházban kitűnően értékesíthető, ha nem is tagadhatjuk el ama kis hátrányát, hogy igen lassan nyílik. Azonban mint csoportrózsza ritkítja párját. Különösen Amerikában hódolnak e fajnak, a hol neve: „the premier rose for bedding pur-

poses.“ Gyöngyfehér, rózsaszínű középpel bíró virágjai szép tartásúak, nagyok, teltek s igen illatosak. A bokor kemény, erős és egyenes növési és igen bőven virágzó.

A képünkhöz hasonló csoport minden esetre jó benyomást teend

William Francis Bennett.

Rosa indica fragrans hybrida. — Bennet 86.

Igen érdekes toldalék ezen theahybrida kronikájához, mely valamikor annyi feltűnést keltett, sok barátot, de még több határozott ellenségre talált. Csak azt sajnáljuk, hogy ezen, egy „régi“ aradi rózsabarátunktól beküldött cikket nem közölhetjük teljes egészében.

A W. F. Bennett rózsának, künn a szabadban való tenyésztéséről van szó. Megengedve, hogy ezen rózsá künn a szabadban mindig „szemét“ számba megy, hogy világos skarlátvörös virágai néhány óra alatt annyira kinyílnak, a mint csak lehetséges, s e közben színét épp oly gyorsan piszkos mákviola színre változtatja, úgy — rózsabarátunk tapasztalata szerint — csak a kertészen mulik, hogy ezen rózsá ily nevetlenségeket ne kövessen el, hanem elsőrangú rózsává legyen.

Rózsabarátunk 1889. évi júliusban egy tövet napos helyen igen könnyű, jól átdolgozott földbe, egy másikat pedig, helyszűke miatt, kertjének egyik árnyékos zugába, nehéz, agyagos talajba ültetett. Ez utóbbi rózsá még minden szélnek is ki volt téve. A napos helyen álló rózsá augusztus elején virágzott. Virágjai ugyanazon sajátosságokkal bírtak, a melyeket ellenségei már régen feljegyeztek. Képzeltető rózsabarátunk bosszankodása; (mások is bizonyára így jártak) s hogy ne bosszankodjék folyton arra az „angliusrá“, a ki tenyésztette, a másik tőnek már csak tájára sem ment.

Két-három hét múlva figyelmeztették hozzátartozói, hogy kertjének egy zugában pompás rózsá nyílik. Ellenszenvét leküzdve oda ment, s könnyen érthető meglepetésére Bennett rózsáját csodás pompában látta. Virágjai a „Forcade de la Roquette“-hez hasonló friss skarlátvörös színben, szorosan tapadó szirmokkal pompáztak, s bimbókkal tele volt szórva. A virágok színüket s formájukat 3—4 napon át megtartották s fenti tulajdonságait a mai napig nem hagyták el. Így lett a mi rózsabarátunk a W. F. Bennett határozott védője s mindenkinek ajánlja, hogy ezen rózsát nehéz, agyagos földbe, szélnek kitett helyre ültesse, s csakhamar fog annak pompájában gyönyörködhetni.

Műmellékletünk.

A mig rendesen a „nagy“ rózsákra terjed ki főfigyelmünk, nem szabad megfeledkeznünk ama kedves kisvirágú rózsáról, a „Rosa polyanthá“-ról, a mely oly pompás anyagot szolgáltat csoportok s szegélyekre, s a melynek tömegesen megjelenő virágjait kitűnően lehet használni a virágkötészetben. A R. Polyantha igen becses család, alacsony, tömör növéssel s késő őszi tartó virágzattal. Magas törzsekre nemesítve, metszés nélkül is igen szép gömbkoronát képez. Mivel a szabadban

való tenyésztésre kissé kényes, annál inkább alkalmas a cserépben való vagy üvegházi tenyésztésre.

Mai műmellékletünk két kiváló fajt mutat, az egyik ujoncz, a másik már ismert régi barát. „Turners Crimson Rambler“-ről már f. évi 3. számunkban tettünk említést, s róla még az alábbkövető cikket közölhetjük.

Mignonette, Guillot-fils 1882-i tenyésztése. 30—40 virág jelenik meg egy-egy ágon s színük gyenge rózsaszín sárgába átmenő.

Turners Crimson Rambler. A német rózsaujság 1893-iki évfolyamának 5. számában található fenti rózsának leírása és képe. Mivel azon kellemes helyzetben vagyok, hogy néhány virágzó példányom van, nem mulaszthatom el, hogy e helyen véleményemnek e virágról kifejezést ne adjak.

Mult ősszel Angliából hozatta az I. C. Schmidt-féle cég ezen rózsát, s nagyon csodálkoztam, hogy néhány példányon 2 méter hosszú évi hajtás is volt. Azonnal kezdtem a szaporítással, s most van igen szép számú jól kifejlett példányom. Nagy érdeklődéssel vártam a sokat dicsért virágzást, s most már, miután 3 példányom kinyílt, ítéletet is mondhatok. A virágok a téli nemesítéseken 16—20 s még több virágú csokrokban állanak, pompás világos karmazsinvörös színük által tűnnek ki, jól megtelek, s nagyságra nézve a többi Polyanthával azonosak. Levelei hasonlóak a Polyantha grandiflorához. Minden szakember és rózsabarát, kiknek a virágzó példányokat megmutattam, teljes elismeréssel és dicsréttel nyilatkoztak e pompás újdonság iránt, s ma már azt merem állítani, hogy oly rózsával van dolgunk, a mely jó növése, gazdag virágzása s színpompája, valamint sokféle alkalmazása által igen nagy elterjedésnek fog örvedeni.

Kiese H., főkertész Erfurthban.

„Germánia“ rózsá alany.

Ujabb időben a Majna melletti Frankfurtban Rommel Miklós cég által a R. caninának egy változata „Germánia“ név által ismételtlen ajánlatik. Igen nagy előnyöket tulajdonítanak neki, melyek azonban nem nyilváníthatnak, s nem tudják mely tulajdonságaiban rejlik ezen nagy előny. A fent nevezett árusítóhoz intézett kérdésünk csak következő elintézést nyert: „Az anyanövény Frankfurttól 1½ órányira hegyen tenyész, egy fenyőerdő szélében. Más canina fajoknál 14 nappal előbb virágzik, s számos abnormális tulajdonsága van.“ Ennek következtében el kell várunk az általunk eszközölt 5 nemesítés eredményét, miután az „előnyeiről“ közelebbi tudósítást nem nyerhetünk.

Vad rózsák.

1. tá: Sprenger C. San Giovanni a Teduccioában.

(Folytatás.)

Rosa cinnamomea L. A csinos fahéjrózsa, vagy mint Franciaországban nevezik a szentség rózsája, melyeken otthonos rózsza, melyet ismét tenyészteni és hybridizálni kellene. Igen ismeretes, megterem minden talajban és télen kitartó. Az úgynevezett szegfű rózsákhoz tartozik, melyeknek több igen szép faja van. Ha ezen rózsát magról neveljük, mindig új meg új alakú virágokat nyerünk, s ez is már azt jelezi, hogy érdemes volna e fajt cultiválni és javítani. Franciaország rózsaiskoláiban különben több fajtát találtam cultiválva; így a finom „Rosa majalis“-t vagy jobban nevezve „Rosa cinnamomea latifolia“ nagy virágok és levelekkel; továbbá a szőrös galyú s mindenben erősebb „Rosa cinn. var. callincola“, a fehér virágú „Rosa cinnamomea alba“; a sötét virágú és keskeny levelű „Rosa cinnamomea Smittiana“ stb. A „Rosa clinophylla, Red.“, vagy „Rosa cinnamomea pallida“, Ser. is ide tartozik. Ez utóbbiból egy sárga virágú hybrida is létezik, mely újabb bizonyítéka, hogy e rózsafaj a cultiválást megérdemlené. A nepauli havasokban tenyésző „Rosa adenophylla Wild“ és az igen szép „Rosa macrophylla Smidl.“ ezen fajhoz tartozók, bár bevésbé kitartók télen. A „Rosa auscrinaefolia Boiss.“ egy igen kis fajú fahéjrózsa, mely déli Perzsiában terem, kis cseresznye piros virágokkal, nagyon csinos kis bimbók- és borsónagyságú gyümölcsessel.

A *Rosa lacerans* Boiss. et Bohte, számos vad formáival, mely Észak-Perzsiának Elbus vagy Elboros hegységében tenyész, szintén fahéjrózsa. Gyönyörű lombozattal, csokorban nővő pompás fehér virágokkal bir. Kertekben igen ritka, pedig nagyon alkalmas akár magányos bokornak, akár csoportokba. Értékes faj, hybridálásra és tökélyesítésre igen alkalmas. Daczára annak, hogy hegyi rózsza, minden talajban tenyész és télen is kitartó.

Rosa Lehmanniana Bge & Lehm. Ez egy valóban pompás rózsza, gyönyörű bokorral, mely versenyezhet az összes ismert vadrózsza fajokkal. Ázsiában Samarkand hegyeit és völgyeit szegélyzi és Európa határáig terjed. Majdnem megfoghatatlan ezen rózsafaj elhanyagolása a kertészek által. A bokor fehér-zöld sima ágakkal, kevés tövissel, fűrészes, puhaszőrű szép és igen nagy levelekkel, és óriási csokrokban nővő, kis, fehér, illatos virágokkal, melyek az egész bokrot ellepik, valamint borsónagyságú, kerek és piros bogyoival feltűnő szép. Ezen pompás vadrózsza oly feltűnő szép, hogy Ázsia népeit is meghódította, Samarkand szépei ezen rózsával díszítik magukat és „Gulisaffed“-nek nevezték el. Ezen rózsza volna az igazi alap,

melyből kultiválás által egy új, hasznavehető és szépségre valamennyi rózsáinkat felülmuló virág volna előállítható. Látása valóban a rózsahavazást juttatja eszünkbe s alig képzelhető szebb látvány, mint a messze pázsitban álló teljes virágában levő ily rózsabokor. Csokrai sokszor 50 egész 60 virágból állanak.

Rosa cabulica Crep. egy másik igen értékes vad rózsza, mely csak kevesektől van ismerve, de ezen kevesek mint valóságos kincset őrzik. Ismertető jelei e rózsának: nyulánk, vesnőszerű törzsei, széles alapú, hajlott tövisek, hétrétű, alul halvány, fűrészes levelek, és nagy fehér 3–5 ként fürtökben álló, illatos virágok. Számos formában fordul elő és Ázsiában itt-ott félig telt fajait cultiválják. Ezen faj is hegyirózsa, agyagos földben igen jól tenyész; rózsatenyésztők szintén nagy hasznát vehetnék. Különösen a Centifoliával szép és új osztályokat lehetne létrehozni.

Rosa fraxinifolia Berk. Szintén igen szép bokor, mely 2 méter magasra is nő, és májusban számos rózsaszínű virágot hoz. Sötétzöld, szép lombozattal bir, mindenütt könnyen cultiválható. Az észak-amerikai hegyeket díszíti egész Canadáig és télen is kitartó.

Rosa ferruginea Vill. vagy *Rosa rubrifolia* Vill. Ez egy igen szép dél-európai faj, kékbe átmenő violavörös, karcsú ágakkal, melyek csak kevés egyenes, vagy gyengén hajlott tövissel vannak ellátva. Levelei tojásalakúak, sötétzöldek és hétrétűek. Virágai rövid kocsányokon ülő csokrokban nőnek, igen szép rózsaszínűek. Virágainál még sokkal szebbek bimbói. Ezen faj erősen variál s minden talajban és fekvésben könnyen tenyész. Megérdemelné az elterjedtebb miveltést.

Rosa rapa Bosc. Különös de nem igen ritka eset, hogy a legszebb, legjobb, feledve, agyon hallgatva, elhagyatva hever kietlen, távoli hazájában. A természet remek gyermekei, a virágok közül nem egy osztozik ezen szomorú sorsban. Alig hihető, hogy ezen gyönyörű szép, nemes, hasznos és nagyon is értékes rózsza egy század óta ismeretes s mégis alig miveltetik. Hazája Észak-Amerika s nagyon hasonlít az ismert R. pomifera-hoz, de ennél sokkal szebb, gyümölcse sokkal nagyobb és izletesebb. Széles, 1-15 m. magas, kevés tövissel ellátott, bokrokban nő; levelei 7-9 réttűek, hosszúkás hullámzottak és fényesek; virágai szép pirosak és csokrokban nőnek, melyekből őszzsel nagy skarlátvörös gazdag gyümölcs fejlődik. Ezen gyümölcs jeles és izletes compót, igen izletes gyümölcs leves készíthető belőle és ezenkívül egy radikális szer mindenféle kőbántalmak ellen; tehát mint gyógyszer is használható, s mint ilyen az emberiség egy jótévője is kellemetessége mellett. Egy első rangú s e mellett semmibe sem kerülő gyógyszer! A ki

ezen rózsá gyümölcsseit akár levesben vagy bár mely alakban sokszor és rendszeren élvezzi, kőbántalmaktól mindenkor meg lesz óva. Ezen szép rózsának helye van úgy virágoskertekben mint gyümölcsösökben, igen könnyen variálható és könnyen párasul bármely más rózsafajjal, de mindig biztosan a szép *Rosa rugosa* Regels-el. A francia és németalföldi kertekben több válfajait leheljük fel. Ilyenek a *R. rapa grandiflora*, *R. Hudsoniana* féligelt virágokkal és a *R. rapa lucida*. Ezen faj télen igen kitartó, minden talajban nő, különösen szereti az agyagos talajt és napos helyeket és igen gazdagon gyümölcsözik. Szaporítása részint mag által, részint elosztás által eszközöltetik. Ide tartozik a Carolinában tenyésztő *R. parsiflora* Ebrt. valamint közeli rokona a *R. Woodtii* Lindl. is.

Rosa caroliniana Lin. Ezen faj több mint 2 m. magas, sűrű bokorban nő, mely sűrű felfelé irányuló ágakat hajt. Levelei 5–9 rétüek, bőrneműek, lándzsaidomú fogazattal és fényes zöldek, melyek eleinte felső felületükön szőrösek. Virágai szép pirosak, csokrokban nőnek; bimbói is igen szépek. Gyümölcse gömbölyded és szőrös. Ezen csinos bokornak is számos faja van, a melyenek: a *R. hispida*, *R. laeris*, *R. car. scandens*, *R. salicifolia*, és a *R. carol. florida*. — Mind ezen fajok igen szépek és Észak-Amerikában igen elterjedtek. Különösen szeretik a napos hegyoldalakat, a gyagtalajt és télen is kitartóak.

Rosa pomifera Herm. vagy *R. resinosa* Sternb. — *R. ciliata petala* Bess. Ez is egy igen szép, egész Európa és a Kelet hegyein gazdagon tenyésztő faj, mely számos kertben is fellelhető, de nem részesül azon figyelemben, melyet úgy szépsége, valamint hasznossága által megérdemelne. Csinos és hasznos gyümölcse által általánosan ismert, miért is leírásától eltekinthetünk. Vannak ugyan több válfajaink, melyeknek száma azonban sokkal több lehetne, ha a tenyésztők több figyelemben részesítenék. A legnagyobb gyümölcse által kitűnik az Olaszország kerteiben cultivált *R. recon-dita*. A *Rosa pomifera* legjobban napos helyen és könnyű agyagtalajban tenyészt, nagy szárazság idején locsolást igényel. Igen sok izletes gyümölcsöt hoz, mely úgy gyümölcslevesre mint compótra igen alkalmas. Nincs kétség, hogy ezen jól telelő rózsá bármely más fajjal biztosan hozható összeköttetésekbe.

Rosa mollissima Willd vagy *R. ciliata - petala* Koch — *R. villosa* M. B. et *R. pomifera*-nak közeli rokona, mely szintén Európa hegyeiben tenyészt és ezzel gyakran összetévesztetik. Törzsecskéi, melyek ágakra szakadnak az 1½ m. magasságot is eléri. Levelei 7 rétüek, nagyok, tojás alakúak és kétszeresen fűrészesek; virágai kettő- és négyenként állanak együtt és igen szép rózsá-

színűek. Gyümölcse nagyobb mint az előbbi fajéi skálálat vörösek és a kelyhet megtartják; a magvak igen nagyok. Ez is hegyi rózsá és a Kaukaszban 2000 méteren felüli magasságban is található. Tenyésztése a *R. pomifera*-éhoz hasonló. Szereti napos helyeket és a könnyű agyagos talajt. Gyümölcse szintén kőbántalmak ellen határos gyógyszer s már e miatt is ajánlatos volna e fajt minden kertben tenyésztetni. Czukorral igen izletes compót. Egy igen szép görög rózsá a *R. Heldreichii* Boiss., igen közeli rokona e fajnak, csak minden tekintetben kisebb méretű; virágai 4–6-ként fürtökben állanak. Ezen faj thesszaliai olympus rózsája.

Rosa Ruprechtii Boiss. szintén egy *R. mollissima*, de fehér virágú Tiflis közelében sokszor majd 3000 m. magasságban tenyészt és igen szép. Több válfaja van, melyek között csakis a csinos *R. doghestanicá*-t ismerem.

Rosa tomentosa Sm. Egy igen szép faj, mely itt-ott egész Európában sőt a Kaukaszban és Észak-Amerikában is található. Törzse eléri a másfél m. magasságot, tüskés ágakra szakad és 5–7 rétü, tojás vagy elipsis alakú, puhaszőrű; szürke levelekkel bir. Virágai szép rózsaszínűek 2–3-anként csokrokban nőnek és hosszú kocsányokon ülnek. A meglehetősen nagy gyümölcs a mivelés által még nagyobbodik csupasz, szép piros és tojásalakú, kissé hasas. Ezen szép rózsá nagyon variál és sok névvel bir, így még *R. Andreaskii* vagy *R. dimorpha* név alatt Ketzer ismertette. A *R. Cuspidata*, *R. mollis*, stb. szintén ezen fajjal azonosak.

(Vége következik.)

Legujabb rózsá! „Charlotte Gillemot.“

Guillot J. B. lyoni rózsatenyésztő († 1893. szeptember 6-án), megígérte annak idején Gillemot Sarolta kisasszonynak, Gillemot Vilmos birnevele budapesti rózsá-kertész leányának, hogy tisztelete jeléül ujdonsága egyik legszebbjét az ő nevével nevezi el. Mielőtt ígérését beválthatta volna meghalt, de utóda Guillot Pierre úr atyja ígérétéhez híven a jövő évben hoz fentti név alatt egy dísz-rózsát forgalomba.

Ezen új rózsá a Lady Mary Fitzwilliam elsőrangú Theahybrid rózsától ered, színe pedig a Honorable Edith Gifford-éhoz hasonló, ugyanis: hússzínű, fehér-sárgás alapon és rózsaszínű közép-pel; kamélia alakú. Ha tekintetbe vesszük a Lady Mary Fitzwilliam és Honorable Edith Gifford e két elsőrangú rózsá-nemességét és színompáját, úgy minden egyéb ajánlat felesleges, hogy eme ujdonságról fogalmat nyerjünk.

Most még csak azt óhajtjuk, hogy ez ujdonság mihamarább jöjjön üzleti forgalomba, hogy gyűjteményünket újból megtoldhassuk egy, valószínűleg szenzációt keltő elsőrangú fajtalval.

Rózsaolaj.

Egy szó Magyarország nagybirtokosaihoz.

Mi Európaiak mind annak előállításában, mi gyárilag készíthető messze elhagytuk a culturában tőlünk elmaradt ázsiai lakókat valamint az európai Törökország és Bulgária lakóit is. Vannak azonban oly iparczikkek, melyeket az említett népek nem gyárilag, hanem fáradságos kézi munkával és a legprimitív eszközökkel állítanak elő, s ezeket nekünk horrens árákért szállítják. Ilyen az értékes rózsaoilaj, melylyel az ó-korban Perzsia s különösen annak Farsistan nevű provinciája Schiras nevű fővárosával, látta el nem csak a Keletet, hanem már a 9-ik században a Perzsiával kereskedelmi összeköttetésben levő európaiakat is.

A Balkán lábánál elterülő regényes Rumélia most a nyugati műveltségben óriási léptekkel előrehaladó Bulgária már régi idő óta a rózsaoilaj készítésének egyik főhelye, s még ma is e téren ez urálja az európai piacot. Itt évente, a rózsalevéltermés szerint 800-3000 kilogr. rózsaoilaj állítatik elő, melynek kgrmjá 360-600 frt és ennek jó harmad része hozzánk a nyugatra lesz szállítva. Pedig ezen ország lakói a rózsaoilajat

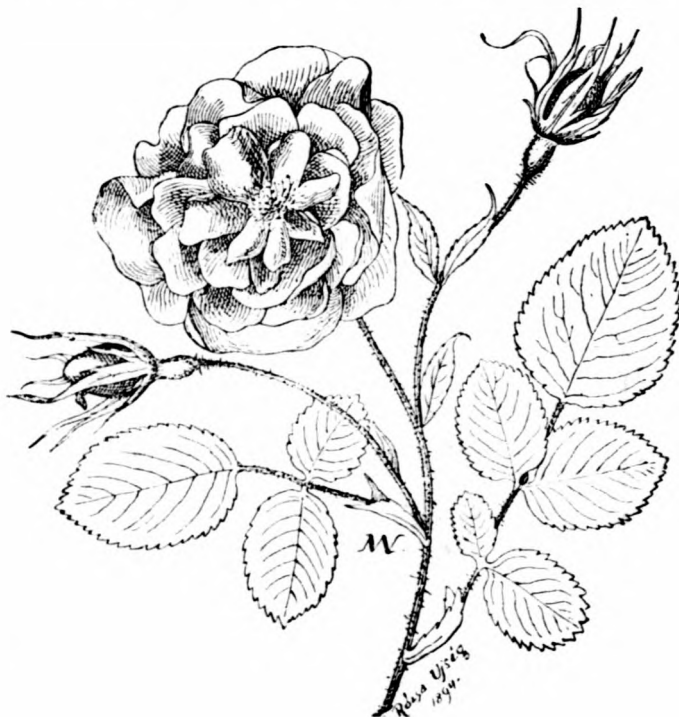
a legegyszerűbb módon, a napon való destiláció által készítik. A rózsakertek berendezése, ezen Istentől áldott völgyben a lehető legegyszerűbb; rózsaculturáról mint az nálunk van elterjedve szó sines. Leginkább a damascusi rózsából, mely ott vadon tenyész, nyerik az értékes olajat, mely számos községnek ad bő jövedelmet. (Ezen rózsafaj hazája Syria, honnan az 1270-ik évben hozatott Európába. Még most is vannak e fajú rózsáink, melyeket mesterséges termékenyítés által nyertünk, s melyek ősanjuk typusát megtartva, rendkívül kemények, gazdagon virágzóak és kellemes illatúak).

Csak előítélet volt azon állítás, miszerint csak déli égajlban, tenyészhetik oly rózsá, melynek

virága a rózsaoilaj előállítására alkalmas volna. Az északnémetországiak bizonyítottak be, hogy zord éghajlatukban tenyésző rózsáikból előállított rózsaoilaj versenyképes. Az 1884-ik év óta a lipcei Schimmel és társa cég kísérletet tett az itt tenyésző rózsákból rózsaoilajat előállítani és a kísérletet siker koronázta. Ma ezen cégnek 100 hektárnyi rózsáligete van, melynek közepén a legújabb és legczélyszerűbb gépekkel ellátott gyár áll, melyben naponként mintegy 50.000 kgr. rózsalevelet dolgozhatnak fel; mi még azon előnyről is bir, hogy a rózsalevelek frissen dolgozhatók fel. Ezen gyárban nem csak rózsaoilajat, hanem rózsavizet, rózsakenőcsőt stb. is állítanak elő. S hogy ezen gyártelep jövedelmező, mutatja az is,

hogy tulajdonosai évenként kibővítik és gyártmányának szakemberek előnyt adnak a kelet készítményei felett és az üzleti forgalomban nagyobb árt is ér el.

A természetől oly bőkezűen megáldott hazánknak számos vidéke a rózsatenyésztésre nagyon alkalmas. Épen ezért a fentihez hasonló kellő forgalmú tőkével ellátott gyártelep bizonyára prosperálna. Mennyi szántóföld, mely az alacsony gabonárák miatt

Rosa gallica var. damascena trigintipetala.

csak kevésbé jövedelmező, mennyi parlagon heverő rét van hazánkban, mely rózsatenyésztésre alkalmas volna! Mily pompás látványt nyujtana egy rózsáliget virágzásakor egy úri kastély szomszédságában. És e mellett biztos és bő jövedelmi forrás is egyszersmind. — Az egyhangúság elkerülése céljából parkirozni is lehetne az ily ligeteket, s így a hasznost kellemessel összekötni.

A nálunk tenyésző rózsák számos fajai rendkívül alkalmasak ezen célra; csak néhányra akarván utalni, felemlítendő a la France, Maréchal Niël, Perle des jardins, nem felejtendő el a régi Centifolié-nk, mely fajok mind, úgy kiváló illatuk, valamint bő virágzásuk által felülmúlják az egyszerű damascusi rózsát és annak válfajait.

Madame Caroline Testout.

Thea-hybrida.

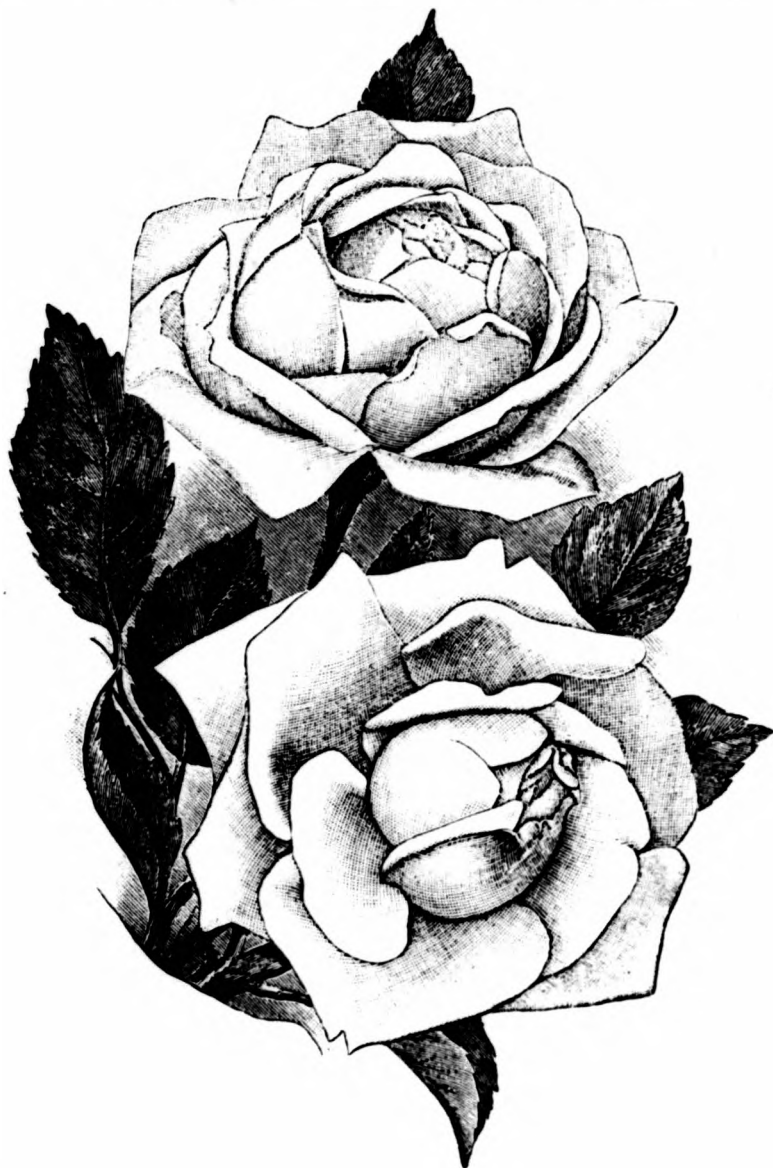
Ezen gyönyörű rózsát Pernet J. fils rózsakertésznél Ducherben (Franciaországban) a „Madame de Tartas“, „Victor Verdier“-vel való keresztezés által jött létre. Sok hasonlatossága van a „La France“ rózsával. Hajtása, lombozata, virágzási ideje és illata annyira egyezik vele, hogy a Testout rózsát a La France egy alfajának tartottuk.

Valóságban nagyon meg vagyunk elégedve ezen theahybridával, és ha összehasonlítjuk a La France-szal, azaz, ha mindkét faj egy és ugyanazon viszonyok alatt nő és egy és ugyanazon keleten lett nemesítve, azt találjuk, hogy a Testout még több értékkel bír, mint egyes virág. Színe élénkebb és ragyogóbb. S bár kevésbé telt virágok, de jobb alkattúak és jobban nyílnak mint a La France virágai. A Madame Caroline Testout bimbói és virágai, dacára a forróságnak, megtartották élénk rózsaszínüket, míg a La France színe mindinkább elhalványult, sőt egészen el is veszítette azt. Ha azt jósoljuk, hogy a Madame Caroline Testout theahybrida még nagyobb számban fog tenyészteni mint a La France, tesszük azt azért, mert meggyőződést szereztünk arról is, hogy sokkal jobban inklinál a korai tenyésztésre mint a La France, tehát a fennebbieken kívül még ezen nagybecsű előnyvel is bír.

Hozzátehetjük még, hogy e rózsát igen erős növesztő; mint magastörzsre szemezve kitűnő koronákat alkot és dús lombozatát majd sohasem lepi meg a ragya; virágzik tavasztól

késő őszig szakadatlanul és illata, ha nem is oly erős mint a La France-é, de rendkívül kellemes.

Van nekünk már a La France, a La France

de 89., La France blanche és La France panachée — A Madame Caroline Testout tehát leghelyesebben a „La France rose“ névvel volna megjelölendő.

Legujabb rózsák 1894-re.

Comtesse de Gelard-Bearn. — *Rosa indica noisettiana* — (Bernaix). Igen dúsvirágzásu, bimbóinak szép formája s virágjainak nagysága által különös figyelemre méltó faj. Nagy virágjai igen szép alakúak, széles világos kanáriszínű, chromsárgába átmenő szirmokkal, incarnat színű. A bokor igen erős növési.

Souvenir de Lucie. — *Rosa hybrida noisettiana*. — (Vve. Schwartz) Fellenberg × Ernestine de Barantetől származik. Virágja közép nagyságú, telt, szép alakú, csokrokban jelenik meg. Színe rubinvörös és halványcarmin rózsaszínből változik. Középe fehéres rózsaszínű. A bokor igen erős növési.

Madame Nobécourt. — *Rosa bourbonica*. — (Moreau Robert). A kiválóan nagy virágok csokrokban jelennek meg, teltek és eszésideomúak. Színe selyemszerű világos rózsaszín; illata igen finom. Bimbói vastagok és hosszúkásak. A bokor erős növési.

M. J. Aschery, kereskedelmi kertész Saint-Jeanban (Franciaország, Alpes-Maritimes tengeri alpok), egy új, **Madame Ernestine Verdier** nevű thearózsát bocsát áruba. Növése rendkívül erős, dúsán elágazott s tüskés; virágja nagy, talán a legnagyobb ez osztályban, igen telt, s könnyen nyíló s amelletts kecses s kifogástalan tartású. A virágok csinos rózsaszín árnyékolattal bírnak mely szín azonban az évszak s a természeti hely szerint nagyon változik. A mi a virág színét illeti, az nagyon bajosan meghatározható; vegyülete ez a vörös-, fehér- s rózsaszínek. Ezen új változat egy M. P. Perny nevű rózsabarátnál, magról fejlődött. — A Journal des Roses nem habozik a legmelegebben ajánlani s úgy vélekedik, hogy ha az eddigi thearózsákat felül nem múlná, úgy nem bocsájtották volna áruba.

America. — *Rosa rugosa*. — (Amerikai keletkezésű). A rugosa amerikai formája nagyon különbözik a japánitól. A virág nagyon könnyen nyílik s carmin-lakvörös színű. Bogyói hosszúkásak és igen szépek.

La Neige. — *Rosa indica semperflorens*. — (Reboul). Kiválóan dús virágzásu, és virágkötészetben különösen értékes faj. A csokrokban megjelenő virágok közép nagyságúak, teljesek, könnyen nyíló és hófehérek. A bokor erős, kicsiny, egyenes ágakkal s fényes zöld lombozattal.

Rose de France. — *Rosa hybrida bifera* (remontant). — (Verdier). Gyönyörű változat. A nagy, jól telt s a centifolia illatával bíró virágok pompás alakúak s élénk carmin rózsaszínűek. A szirmok hátlapja ezüstös. A bokor erős növési és dúsán virágzik.

Belle Siebrecht. — *Rosa hybrida bifera* (remontant). — (Alex. Dickson et Sons). Minden tekintetben „nagy“ rózsák, mely feltűnést fog kelteni. A virág fényes rózsaszínű, jól telt s szép formájú, kellemes illattal. A bokor erős és gazdagon virágzó.

*

A „Dickson“-féle rózsaujdonságok, mint a Marchioness of Downshire, — R. G. Sharmen Crawford és Belle Siebrecht egyedárúsítását Európa szárazföldjére Lambert Péter Trierben vette át.

Rózsa-oltógalyak.

A rózsá-oltás ideje kezdetével, a nemes galyak metszése is veszi kezdetét, mi azonban sokszor úgy az anyanövény, valamint az alany kárára is történik. Az anyanövényeknek életfonalát a nemes galyak metszése által igen gyakran ketté vágunk, ha nagyon sok galyat szedünk róla. Szemző galyakat egyáltalában csakis erőteljes növényekről szedjük, de ezekről sem túlságos sokat; silány tövek elsatnyulnak, betegeskednek, sőt teljesen ki is pusztulnak. Sem a nagyon kemény, sem a túlságos puha galyak a szemzésre nem alkalmasak; s a galyoknak kellő időben való metszése nagyon fontos szerepet játszik az oltásnál. A nemes galy oltásra akkor alkalmas, ha a szemek jól kifejlődtek és a tövisek a galytól könnyen elválhatnak anélkül, hogy a héját megsértenék. Ha azonban a galytól elválasztott tövist ujainkkal könnyen összenyomhatjuk, úgy hogy belőle nedv jön, akkor a galy még nagyon fiatal s oltásra nem alkalmas. Ha pedig a tövis már oly erősen ül, hogy elválasztásánál a galy héját is megsértjük, akkor a galy már túlrett és oltásra szintén nem vagy csak kevésbé alkalmas.

Tehát csak akkor, ha a tövis a galytól könnyen elválasztható, s belőle nedv már ki nem sajtolható, akkor legalkalmasabb a galy az oltásra, és akkor biztosan megfogamzik minden szem ha t. i. a oltási eljárás is helyes volt.

Rózsabogyók magvait

ha épen magonczóknak nevelésére nem vetik, mint hasznavehetetlent rendszeren elhanyagják. De ezek használhatók még is, pedig theára. A kályha egyik hűvösebb helyén megszáritjuk a magvakat, szitában megforgatjuk, hogy a finom szőrök felül kerekedjenek, a melyek akkor eltávolítandók.

Négy személynek való theára veszünk két évökányi mennyiségű magot, azt főzzük egy óra hosszat és a főzetet szitán keresztül öntsük. Igen kellemes theát szolgáltat, melynek ugyan nincs az az izgató hatása, mint az orosz theának, de különösen ideges embereknek és gyermekeknek melegen ajánlható.

A magvak erős vaníliazammal is bírnak és azért oly ételekben előnyvel használhatók, hol poralakú vanília folyadékkal pótolható.

Legközelebbi rózsakiállítások Angliában.

- Junius 27-én Windsor (A. R.)
 Junius 28-án Canterbury; Eltham & Sutton.
 Junius 30-án Sittingbourne.
 Julius 3-án Farmingham és Bagshot.
 Julius 4-én Croydon és Reigate.
 Julius 7-én A kristály-palotában [London] (A. R.)
 Julius 10-én Gloucester s Wolverhampton.
 Julius 11-én Hitschin.
 Julius 12-én Bath, Harleston, Woodbrige és Worksop.*
 Julius 17-én Helensborough.
 Julius 19-én Halifax (A. R.), Halesworth és Trentham.
 Julius 21-én Manchester.
 Julius 26-án Southwell.

Az „A. R.“ betűkkel ellátott nevek azon kiállításokat jelentik, melyeket az angol rózsagyűlés rendez.

Frankfurti rózsagyűlés.

A Majna melletti Frankfurtban Strassheim C. P. úr kezdeményezésére f. é. márczius hó 7-én egy helyi rózsagyűlés alakult, mely mint a német rózsakévelők szövetségének fiókgyűlése feladatául tűzte ki, a rózsatenyésztés terén hathatós tevékenységet kifejteni.

Elnöknek Strassheim C. P. urat, titkárnak Lange urat választották meg. Az elnök azon kijelentéssel örvendezteté meg az egyesület tagjait, miszerint az 1800 nemes és 360 vadrózsát magába foglaló rózsagyűjteményét, ép úgy könyvtárát, mely kb. 100 a rózsatenyésztéssel foglalkozó művet, 50 kötetet a rovarokról szóló és több 100 kertészeti művet tartalmaz, az egylet rendelkezésére bocsátja. Mint látható, az egylet a hasznos tevékenységhez szükséges alap birtokában van.

A 31 tagból álló egylet első rendes gyűlését április hó 4-én tartotta, mely gyűlés napirendjén az egyleti ügyeken kívül egy értekezés az etikettákról és ilyenek minta kiállításával való egybekötve.

A növények praktikus etikettákkal való ellátásával ezen látszólag kicsinyes de mégis fontos tárgyat az egyesületi elnök fejtegette.

Praktikus és jól használható etikettákért díszoklevelet nyertek: Köhler — Schweidnitzről; Brandes, Hannoverról; Kraner, Nagy-Breitenbachról; Fansel, Cannstadról; Fritze, Lichtenheintről és Müller & Sauber Casselról.

Üdvözljük az új egyesületet és sikert kívánunk munkálkodásához.

Thea-rózsa „Climbing Niphetos.“

Miután állásomnál fogva kötelességem egész éven át nyíló-rózsákról gondoskodnom, természetes, hogy minden e terén felmerülő újdonságot úgy hajtási mind virágzási képességére tüzetes vizsgálat tárgyává teszsek. Miután e lapok 3. füzetében a fenti ugyn. futó Niphetos tulajdonságairól kérdés intéztetett, bátor vagyok, az ezen fajról szerzett tapasztalataimat nyilvánítani.

Az 1889/90-iki év telén nemesítettem először ezen fajból; néhány magas tőt a melegházba ültettem, és a jó idő beálltával néhány alacsony és magas törzset a szabadba. Jó kezelés alatt igen gyorsan fejlődtek, szép koronát kaptak és nagy érdeklődéssel lestem az indákat, melyeknek nőniök kellett. Azonban ezen várakozásom csak kevés törzsnél teljesült be, összesen 4 magas és 3 alacsony törzsű rózsánál, a többiek csak a régi Niphetos koronafejlődését mutatták. A további szaporításra csakis ezen sikerült példányokból vettem ágat s úgy a szabadban mint a melegházban meghagytam egy-egy tőt, melyről szemző galyakat nem metsztem. A szabadban hagyott tő úgy a rá következő, valamint a többi télen a legnagyobb elővigyázat daczára igen sokat szenvedett, miért is a szabadban való tenyésztésre e fajt nem ajánlhatom.

Annál nagyobb örömemre szolgált a házban nevelt két magas törzs, melyek 2 m. hosszú indákat hajtottak és gazdagon virágoztak.

A fajazonos példányoktól szemzett rózsák mindannyian sikerültek és örömmel constatálom, hogy a „Climbing Niphetos“ méltó társa az annyira kedvelt „Maréchal Niel“-nek.

Kise II., főkortész.

Kérdések és feleletek.*

8. Kérdés. Létezik-e Meidinger rendszerű fűtés növényházak részére? Ha igen, mik az előnyei és mik a hátrányai?

Zs. L. Nagy-Salló.

Felelet. Meidinger rendszerű fűtés növényházak részére nem létezik és habár ama előnnyel bírna is, a mennyiben fűtőanyaggal takaritanánk, az ily rendszerű fűtés által képződő száraz levegő a növényekre káros hatással volna. Kisegítőképp egy közönséges vaskályha állítható fel és ez egy üres bádoköpennyel látandó el, melyre felülről a víz beöntésére szolgáló tölesér, alulról pedig egy csap legyen alkalmazva. Ezen olcsó fűtési mód által azt is érjük el, hogy száraz levegő sohasem keletkezik.

* A t. cz. olvasók ezennel tisztelettel felkéretnek, hogy a felvetett kérdésekre vonatkozó tapasztalataikat velünk közölni sziveskedjenek.

Uj növények Palaestinából.

— Irta: E. Gy. —

Jaffa, február 1894.

Általánosan elismert tény, hogy a kelet igen számos növényünk ős hazája. Ez különösen Palaestináról mondható, honnan ugyancsak az újabb időben hozattak nagyobb mennyiségű növények, melyek között azonban első rangú ujdonságok is fordulnak elő; létezésükről röviddel ezelőtt sejtelmünk sem volt. A ki a Calla-liliomot (*Arum sanctum*) vagy a remek „Iris“-t láthatta, az előtt érthető lesz a hegyi prédikáció szavai: „Nézzétek a mező liliomát. Mondom néktek, hogy Salamon minden pompájában nem volt öltözve mint ezek egyike.“

A temesvári *Mühle Vilmos* cégnek érdeme, hogy a szent föld remek növényeit közvetlen Magyarországra importálta, kinek jegyzékében ezen növények külön helyet nyertek. Remek ujdonságok kedvelői számára legyen szabad nekem néhány szent földi növényt rövid jellemzésükkel felemlítenem.

Arum palaestinum sanctum, fekete Calla, egy első rangú ujdonság; virágjai bársonyszerűek, sötét-biborvörösek, 30 cm hosszúak és 20 cm szélesek. Már is lándzsa idomú, nagy zöld levelei által is feltűnő.

Arum Eggeri, pompás Arum; fekete pontozott Calla, a fennebbinél még szebb, jó illatú; növényzete ez előbbihez hasonló. Ujdonság!

Az Arum hagymái a levelek elszáradása után kivételnek és homokba teendők; ősszel ismét a szabad földben ültetjük el. Loesoláson kívül fejlődésük ideje alatt más ápolást nem igényelnek s igen kitűnő cserépnövények.

Arum aristatum (*syriacum*) Biarum, ritka egy faj, fekete, alul olajzöld sávokkal, felül fekete. Illat nincs. Érdekes!

Arum dioscorides spect. Igen szép, magas növény körülbelül 50 cm hosszú, lándzsa idomú, világos zöld levelekkel, nagy légyfogó virágokkal, melynek szirmjai sárgászöld alapon élénk biborvörös foltokkal ellátva. Feltűnő szép növény, azonban kellemetlen illatú s ezért csakis a szabadba ajánlható.

Iris atrofusca Bak. (*Onocylus*) Ujdonság! A Jordan folyón túli hegyekből származik. Baker tanár ezen előkelő és pompás Irisről ekképen nyilatkozik: „Iris atrofusca ép oly magasra nő, mint az Iris susiana. A külső szirmjai rövidebbek és barna-fekete színűek. A hátrahajlított széleken bársonynemű fekete-barnás hajpárna van, mely az alapon sárga szálakkal van vegyítve. Belső szirmjai 2—3 cm-rel hosszabbak mint a külsők, még egyszer oly szélesek, bordeaux, barna-vörös

színűek, fekete erekkel. Levelei vékonyak, kard-alakúak. 30 cm. hosszúak, a virágzás idejében 2½ cm szélesek, halványzöldek, kék színbe átmenők.

Ezen pompás Iris illatos és februártól áprilisig nyílik.

Iris Lorteti Barb. (*Onocylus*) Ujdonság! Ezen virág egyike a világ legszebb Irise. Virágja igen nagy karminvörös pontokkal világos alapon, néha színes erekkel.

Iris.

Iris Saari Nazarenas, Fost. (*Onocylus*) Szintén egyike a legszebb Iriseknek s nagyon hasonlít az Iris Lorteti-hez, a pontok azonban sokkal nagyobbak, olykor-olykor egymásba folyók, sötétebbek és barna-vörösek. Virágja nagy és pompás. Foster, cambridgei egyetemi tanár szerint ezen virág azonos az Iris Bismarkianával.

Iris Mariae Barb. (*Helena* Barb.) *Onocylus*. Ezen lilaszínű igen pompás Iris csak egy év óta került üzleti forgalomba. A lilaszínű virágok sötét erekkel vannak ellátva és a visszahajlott alsó szirmokon biborvörös folt látható. Dúsvirágú s a virágkötészetben jelesen alkalmazható növény; ép úgy az

Iris atropurpurea Bak. (*Onocylus*), melynek színe sötét bíbor, néha fekete is, igen szép lombozattal bír. Ezen virág figyelemre méltó, mert kiválóan alkalmas a virágkötészetben, nevezetesen gyászkoszorúba. Az Iris fajok egyáltalában ily czélokra mint a legfinomabb virágok nagy keresletnek fognak örvendeni.

Iris Grant Duffi, Bak. Ujdonság! Kénsárga, csinos virágokkal. Számos igen hosszú egyenes és sötét kékes-zöld levéllel, melyek az erős durva rostokkal körülvett gyökértörzsből fejlődnek ki. Különleges és érdekes növény.

Iris Histris Rehb. Ezen gyönyörű libanoni faj a Reticulata csoportjához tartozik, buzavirágkék virágokkal bír és deczemberben virágozik. Ugyanezen fajhoz tartozik az

Iris Martini, mely virág az előbbivel közeli rokon, de hiányzik az előbbinek jellemző rajza.

Iris maricoides, hagymánövény, biborvörös és fehér pontokkal ellátott virággal.

Iris palaestina, gumós, alacsony növény. Leveli keskenyek, világos zöldek, ezüstfehér szegélyvel. Többnyire szőrösek. Virágai rövid nyélen ülők, fehérek, kékeseek és sárgásak. Virágzási ideje november—február.

Erithrostichus palaestinus. Ujdonság! Gyönyörű alacsony hagymánövény, a Jordán völgyéből származik; fehér, rózsaszínű sávokkal ellátott csillagvirágokkal, melyek csokorban állanak.

Az almafán tenyésző vértetű irtása.

(*Schizoneura lanigera*.)

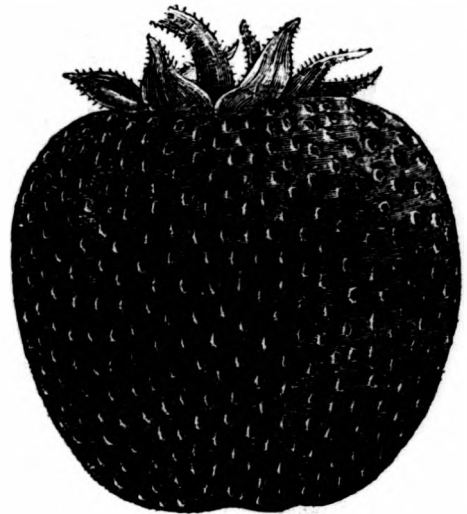
Az almafa ezen legveszedelmesebb ellensége ellen eddig ajánlt szerek egyike sem eredményezett biztos sikert. Általános örömmel lettek üdvözölve tehát dr. Fleischer-nek a „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten“, Sorauer tanárnak „Gaucher's prakt. Obstbaumzüchter“ és e sorok írójának, a geisenheimi kir. gyümölcs- és szőlőszeti tanintézet „értésítőjében“ megjelent cikkek, melyek egy újabb módot ajánlottak e veszedelmes rovar kiirtására, és mely mód keresztülvitelét általános siker koronázta. A vértetű elleni irtóháborút ajánlatos kora tavasszal megkezdeni. A rendszeren a fák koronájában tartózkodó, mult évről maradt vértetűk a tél folyamán rendszerint elpusztulnak, s csakis az őszi petékből kikelt álcák képesek a tél hidegével megbirkózni. Ezek pedig a fatörzs, erősebb ágak és felső gyökér sebeiben és hasadékaiban ütik fel tanyájukat. A mésszel való bekenése ezen részeknek nem pusztítja el sohasem alaposan ez álcákat. Hogy ez teljesen sikerüljön, szükséges, hogy az álcáknak ezen laktanyáit a kaparóval jól kitisztítsuk, s a sebeket és hasadékokat ezután 1% „Lysol“ oldattal beecseteljük; a mélyebb sebeket és hasadékokat jó kivágni és ujjal bekenni. Ily módon sikerül aránylag kevés fáradsággal és kevés költséggel

az áttelelt álcákat alaposan kiirtani. Az ily eljárás eredményéről értesítést nyertünk a kirchheimbolandeni várkert tisztartóságától, ki következőket írja: „A kezelés eredménye a vértetűvel ellepott fácskáknál minden várakozást felül mult. Az egész fácskáknak egyszeri de alapos lekefélese után, az egész fát 1% oldattal befecskendeztük, mely után a tetvek teljesen eltűntek, a nélkül, hogy eddig ismét megjelentek volna. Reméljük, hogy a kezelés ismétlése által, tavasszal ezen veszedelmes ellenségtől végképen megszabadulunk, mivel ez által remélhetőleg a szomszédból való bevándorlásnak is elejét lehet venni. Hogy a Lysololdatnak a vele befecskendezett növényekre káros befolyása volna, nem vettük észre.“

Schiller-Tietz.

Szamócza.

Laxton „Royal Sovereign.“

Mint elsőrangú szamócza-ujdonságot ajánlja Laxton, a híres szamócza termelő „Royal Sovereign“ nevű fajtáját, s leírásában hozzát teszi, hogy legjobb fajta ez, melyet eddig természetien sikerült, a mennyiben mindama tulajdonságokkal bír, melyet egy kitűnő szamóczánál elvárunk.

Gyümölcse a legnagyobb kiterjedésű, gulaidomu, oldalt kissé benyomott, téglavörös s fehér kiváló finomságú hússal. 15 nappal előbb érik mint a koránérők királynéja; ez utóbbinak a „Noble“-val való keresztezése által keletkezett; száz magonc közül ez volt a legjobb fajta. A növény növése erős és egészséges.

Télen virágzó szegfűk.

A szegfű nagy kedveltsége és ennek folytán nagy kelendősége az utóbbi időben nagyban előmozdította a szegfűk cultiválását, minek nem egy gyönyörű faj létrehozása volt következménye.

Mindenek előtt a cserép-szegfűk, gyönyörű, mindenféle színben pompázó és jóillatú virágaikkal a legnagyobbak s ezért általános kedveltségben részesülnek. Leginkább keresettek a télen virágzó Remontant-fajok s ezek közül különösen a következők ajánlhatók:

- a) Miss Moore, tiszta fehér, új,
Nagypapa, feketevörös, új,
Miss Joliffe improved, rózsaszínű, új.

Mint a legjobb újdonságok, és a régiek közül mint bevált jó fajok különösen ajánlhatók:

- b) Alegatière, biborvörös,
Alphonse Karr, világospiros,
Miss Joliffe, rózsaszínű,
Irma, rózsaszínű,
Le Zuave, rózsaszínű, karminvörös sávokkal,
Jean Sisley, chamois, piros sávokkal,
Romillard, szalmasárga, piros sávokkal,
Mad. Mathieu, kánarisárga, kevés rózsaszínű sávokkal,
Le Grenadier, gránátvörös,
Catharine Paul, tisztafehér.

A tenyésztés egyszerű és érdemes. Egész télen át dugványokat csinálunk, vagy magot is vethetünk, és májusig cserepekben neveljük a zsege növényeket légdús, nem nagyon meleg helyiségben. Május közepén kiültetjük erős, termékeny földbe, napos helyre és július közepéig a jelentkező bimbóit lemetszük, hogy ne virágozzanak, hanem hogy erősödjen a tő és csak augusztusban hagyjuk meg bimbóit; szeptemberben ismét cserepekbe ültetjük át és 14 napig üvegházban vagy zárt helyen tartjuk, később azonban ismét szellős helyre állítjuk.

A virágzás októberben veszi kezdetét és decemberig bőven tart; márcziusban a fiatal hajtások gyengébb virágzást fejlesztenek, mely azonban

mindinkább gyarapodik s júniusban már lehet gazdag szegfűvirányunk.

Hogy a szegfűvek áprilistól-júniusig mily drágák, mutatják lemetszett virágokért fizetett árak.

Ha a szabadban a szegfűvirány kezdetét veszi, ismét fiatal hajtások ápolásához foghatunk a téli virágzásra.

Horváth D.

Chrysanthemum-tenyésztés.

Miután a virágkedvelők legnagyobb része a Chrysanthemumok iránt érdeklődéssel viseltetik, nem tartjuk czélszerűtlenek e helyen is egy jó és kipróbált tenyésztési módot közölni. — A ki a hietzingi Chrysanthemum-kiállítását múlt év november havában Bécsben látta, el kell ismernie, hogy az bizonyára a Continens legsikerültebb kiállítására volt és a legjobbat szolgáltatta, mi eddig a Chrysanthemum-tenyésztés terén eléretett.

A tenyésztési módszer Bécs egyik kiválóbb Chrysanthemum tenyésztője Doebner, Ahremberg herczeg udvari kertésze szerint a következő: „Míg az angolok a dugványokat már november végétől február elejéig készítik, addig nálunk elég ha február elejétől márczius közepéig csinálhatnak. — Azt tapasztaltam, hogy a későbbi dugványok jobbak, mivel a növények, ha hosszabb ideig üveg alatt tartatnak könnyen megromlanak, mi a kiállításra szánt növényeknél különösen elhárítandó. — Egyes fajok, mint Avalanche, E. Molineux, W. H. Lincoln egész későn ültetendők, még márczius közepe is elég korán erre, mert különben ezen fajok nagyon korán virágzanak.

A későn virágzó fajok dugványai azonban korábban, körülbelül január végétől február közepéig készítendők. A begyökeredés után (3—4 hét múlva) figyelmünket a fiatal növények mielőbbi megedzésére kell fordítanunk; ezek a kellő begyökeredés után nagyobb cserepekbe ültetendők és lehetőleg a levegőnek kitéve, hogy minél tömöttebb példányok fejlődjenek.

A dugványozás és átültetésnél könnyű földet kell vennünk pl. gyepföldet, avagy jól elkészített kerti földet, kevés lombfölddel és homokkal keverve. A növények elültetésnél nem szorítandók meg. A második átültetésnél 5 hüvelykes cserepekbe csak gyepföldet használunk mely közé meglehetősen adag esontlisztet, kevés fahamút és kormot valamint túl nem érett lótrágyát keverünk; ez alkalommal keményebben szorítjuk meg a növényeket. A nagy cserepekbe való átültetésnél hasonló földkeveréket használunk, de oly keményen ültetjük, a hogy csak lehet. Ezáltal elérjük, hogy a tápanyag nem hatolhat egy könnyen a fenéken át, továbbá a tömöttebb növést előmozdítja.

A trágyázást akkor kezdjük, mielőtt a gyökér a nagy cserepek szélét elérte azaz július első felében; eleinte egyszer hetenkint és 3—4 hét múlva minden nap.

Trágyaszer gyanánt dr. Wagner-féle tápsót használunk és pedig 300 grammot 400 liter vízre számítva. Azonban nem csak egyedül ezen trágyaszert használjuk, hanem felváltva hígított trágyalevet és időnként egy kevés guanot is. Koromviz szintén használtatik; e czéllra egy friss korommal töltött zsákokat vízzel telt edénybe teszünk, és a

zsákokat addig nyomjuk, míg a víz barnás színt nyer. Ezen koromviz a leveleket szép sötétzöldre festi és kiűzi a cserepekből a gilisztákat. Körülbelül 6 héttel a virágzás előtt még kisebb mennyiségű kénsavas amoniakot is használunk; mely szer a virágok kifejlődésére kitűnő hatást gyakorol. A trágyázás azonban nem a fő a Chrysanthemum-tenyésztésnél, mint sokan hiszik, hanem majd az egész a kellő gondozásból függ; okvetlen szükséges, hogy kellő időben ültessük; fennakadásnak a növésben nem szabad előfordulni.

Továbbá a növényeknek nem szabad sohasem kiszáradniok; a nagy forróság alatt július és augusztus hónapokban naponta 2—3-szor megöntözendők.

A cserepek ne legyenek behantolva, hanem szabadon oly állványra helyezendők, melyen a víz keresztül hatolhat, a pálczák fent megerősítendők, hogy a növények eldülése megakadályoztassék.

A metszés a fajok szerint történik. A befelé hajlottak a metszést nem állják ki, mert ezáltal a virág üres lesz, a japáni fajoknak azonban javára van a metszés; néhány faj mint a Val d'Andorre, Mons. Bernhard egész földig visszametszhető; a visszametszett növények csúcsai újból ültethetők el és 1 $\frac{1}{2}$ —2 láb magas növényeket nyerhetünk. A visszametszés május végén és június elején történik, akkor a növényeknek 5—6 hüvelykes cserepekben már átgökerezve kell lenniök és mihelyest az oldalhajtások körülbelül 1 hüvelyknyi hosszúságot elértek, 8—10 hüvelyk cserepekbe lesznek átültetve. A vissza nem metszett növények átültetése május közepétől végéig történik 8—12 hüvelykes cserepekbe.

Hogy nagyobb virágot előállíthassunk, a kiválasztott Chrysanthemumoknál a harmadik hajtásról, mely a természetes fakadás után június elején képződik, az első mutatkozó bimbót levesszük. Ezután keletkeznek még más hajtások, melyeken szintén képződnek bimbók; azonban ezen első bimbót csak kevés fajnál vesszük le, mivel úgyis későn virágoznak és a növények igen magasra nőnek. Az igazi idő, mikor a korona-bimbóknak mutatkozni kell, augusztus 10-től szeptember 10-ig. A fejdugványoknál csak az első mutatkozó bimbót vesszük le.

Ragya ellen sikerrel használjuk a rézgálicz-szirkólisztet (Postite).

Gondoskodnunk kell, hogy a növények október első hetében üveg alá jöjjenek. Benn a házban természetesen csak keveset öntözzük, ellenben annál több levegőt adunk.

Mihelyt a bimbók szinesedni kezdenek, a trágyázással alább hagyunk és teljesen felhagyunk, ha a virágok félig kifejlődtek.

Begonia „Erfurter Kind.“

— Tenyésztette Schmidt J. C. Erfurtban. —

A Begonia Schmidti-nek Semperfl. Vernon-nal való keresztezés sikerülvén, ezen ujdonság az 1892. év nyár folyamán az erfurti „kertészeti egyesület“ által díjaztatott és tenyésztője által kereskedésbe hozatott. A díjat teljes joggal nyerte meg, mert ezen új faj számos előnyeit, az újabb fajoknál nem igen találjuk fel. A virágok ritkás kocsányon ülnek és a virágzás igen tartós; a virág színe pompás rózsaszín; a növény jellege könnyű és nemes. Cserépben nevelve, erős termékeny földet, nagy edényt és napos helyet kedvel, s ezen feltételek mellett egész éven át virágzik.

A szabadban is a napos helyeket kedveli, de különben igen érzéketlen, hűvös, nedves időjárás valamint nagy hőség iránt. A múlt nyáron két gyepágyat tartottam fel ezen „erfurti gyermekeim“ számára, melyeket februárban vettem, kétszer pikíroztam és áprilisban kis cserepekbe ültettem, hol már az első virágokat hozták. Örömmel tapasztaltam, hogy ezen magról nevelt virágok mindannyian megmaradtak, megtartották anyjuk minden jó tulajdonságait. Május elején kiültettem a növényeket a fentnevezett ágyakba, hol dacára a múlt évi rendkívüli hőségnek igen jól tevéysztek.

A virágzás tartott egész október végeig midőn ismét cserépbe ültettem át a növényeket. Az általuk beültetett két ágy mindenki tetszését bírta.

*Kiese H.,
főkertész, Erfurt.*

Az ültetésre alkalmas dinnyemagvak minősége.

A dinnyemagot, míg nincs 3 éves, nem lehet ültetésre használni, azonban idősebbet, pl. 6 éveset, szintén nem tanácsolnék; ámbár a tiz vagy tizenkettedik évében is csiraképesek még, de akkor ritkán nyerünk oly jóbélű gyümölcsöt, mint a kevésbé idős magvakból. Éppen így van ez a könnyű magvakkal, melyek tisztogatás alkalmával a víz felszínén maradnak. Egy ízben kísérletet tettem ugyanazon dinnyéből eredt 3 éves könnyű valamint nehéz maggal; egy időben és ugyanazon ágyba ültettem ahol hasonló ápolásban részesültek, de a könnyű magból nem kaptam oly húsos gyümölcsöt mint a nehezebb magból, valamint nem voltak oly kemény-, inkább kásáshusnak. Ez okból a könnyű magvak ép oly kevésbé alkalmasak az ültetésre, mint a régiéek.

Körber.

Hidegenfolyó ojtóviasz

rózsák és fák nemesítéséhez készíthető a következő egyszerű és olcsó módon: veszünk 1 kg. fenyőgyantát (Kolophonium) és azt egy nagyobb edényben gyenge tűznél folytonosan keverve lassan feloldjuk, míg teljesen folyóssá válik. akkor a tűzről leveszszük és 3–400 gramm borszeszt — tisztított spiritust — és egy kanál zsirt, avagy faolajat teszünk közé, egyideig még keverjük és azután kihűlni hagyjuk. Ha még kemény volna, újból felmelegítjük és egy kevés borszeszt, ha pedig nagyon is folyós, úgy egy kevés gyantát vagy szurkot vegyítünk közé. Fedéllel ellátott bádogdobozban tartandó.

Osztrák-magyar kertészeti címítár

(tartalmaz több mint 10.000 címet. Ára 6 frt; megrendelhető Pfeifer Ottónál, Bécs XVII. Hernals, Bergsteiggasse Nr. 9.)

Ezen most legelőször megjelenő mű úgyszólván nélkülözhetlen mindazok számára, a kiknek szükségök van kertészeti összeköttetésekre az osztrák-magyar birodalomban s ép ezért melegen ajánlhatjuk. A mű beosztása jeles és a címek valóságos méhszorgalommal vannak összegyűjtve. A mű egyéb méltatása helyett röviden közöljük annak tartalmát: I. s z a k a s z. Dísz-, kereskedelmi- és konyhakertészek, magkereskedők, virágkereskedők, virágbevétel és kivitellel foglalkozó kereskedők, kertészeti ügynökségek címei Bécs és vidékéről. II. s z a k a s z. Magánkertészek (udvari-, uradalmi-, főkertészek) címei Bécs és környékéről. III. s z a k a s z. Az osztrák-magyar birodalom, mű- és kereskedelmi kertészek, faiskola tulajdonosok, magkereskedők, virágkereskedők stb. címei. IV. s z a k a s z. Az osztrák-magyar birodalom magánkertészeinek (udvari kertészek, uradalmi-főkertészek) címei. V. s z a k a s z. Osztrák-magyarországi kert- és virágkedvelők címei. VI. s z a k a s z. Kertészeti, földmívelési és erdészeti tanintézetek címei. VII. s z a k a s z. Az osztrák-magyar monarchia kertészeti szaklapjai. VIII. s z a k a s z. A kertészeti, földmívelési és erdészeti egyesületek címei. IX. s z a k a s z. Különleges kerti termények művelőinek címei. X. Tartalomjegyzék.

A címítár német nyelven jelent meg.

Az új Vilmorin.

Éppen most jelent meg Parey Pál mezőgazdasági és kertészeti könyvkiadónál Berlinben a „Vilmorin's Blumengärtnerrei“ harmadik kiadása. Siebert A. pálmakerti igazgató majnai Frankfurtban és Voss A. által teljesen átdolgozva.

Az előttünk fekvő első füzetből, mely mutatványképen minden könyvkereskedés útján megszereshető, látjuk, hogy az új Vilmorin teljesség, megbízhatóság és czélszerű használhatóság tekintetében, kertészek valamint kertkedvelők részére elsőrangú művé fog válni és a száz színnyomat, melyet tartalmaz, alig felülmulható szépségű és hasonlatosságu.

A műnek első része a német kertészetről nem kevesebb mint 1000 fekete 400 színes ábrával oly teljesen és áttekinthetően van a közhasználatra berendezve, amelyet eddig nem ismertünk.

A második kötetben, melyet a mű gyakorlati részének tekinthetünk, találjuk rövid és áttekinthető vázlatban a kertmívelés különösen tekintetbe veendő alapelveit talaj, trágyázás, fekvés, nedveség, metszés és védelemre nézve, ezután következnek a növények minden kigondolható alakítása, csoportosítása sokféle szempontból és végre a tartalom betűsorrendje. A mű megjelenik 50 füzetben egy füzet ára 1 márka, tartalmaz az egészben 100 nagy lexikon alakú nyomtatott ívet (vagyis 3200 hasáb) 1000 fametszet és 400 tarka virágképpel 100 pompás színnyomatú táblán és két kötetbe van osztva.

Tekintettel a mű közhasznú tartalmára, bő terjedelme daczára ára meglepő olcsó. Minden második héten jelenik meg egy füzet és így a teljes új Vilmorin még 1895. év befejezte előtt az előfizetők birtokában lesz.

A szaktudomány eddig elért eredményei a mű javára felhasználtattak, de mégis első sorban tisztán gyakorlati könyv és úgy látszik sikerült ezen művet mint egyetlen a maga nemében kiadni, melynek kimerítő és pontos tartalma a botanikusokat és tapasztalt kertészeket teljesen kielégtíti, míg a kezdő kertészek, villatulajdonosok és virágkedvelők az új Vilmorin által tapasztalásokat nyernek a kertészet terén.

Konyhakerti magvak termelése.

Gyakorlati útmutatás a legfontosabb zöldségfélék magvainak termeléséről. Irta: L'huillier István, tordai m. kir. főkertész.

Az imént jelent meg az erdélyi gazdasági egyesület kiadásában Kolozsvárt. Ennek a füzetnek az a czélja, hogy a konyhakerti zöldségfélék rendszeres mivélését megismertesse különösen abból a tekintetből, hogy hogyan kell és lehet azoknak a mag-

ját sikeresen termesztetni. Mielőtt az egyes, magottermő zöldségféléket írta le, egy fejezetben bocsájtja elő azokat az általános tudni és tennivalókat, amelyek a vetés, mivélés, aratás, a magvak takarítására és eltartására vonatkoznak, amelyek a legtöbb magféléknél ugyanazok, ezáltal elejét veszi az ismétlődéseknek és hivatkozik csupán az abban mondottakra az illető növényeknél. Rendkívüli szakértelemmel van írva és csakugyan megér az 50 krajczárt, a mennyibe kerül. Üdvözöljük L'huillier urat új művéhez.

Növényszállítási kedvezmények.

Mühle Vilmos kezdeményezésére legutóbb *Temesvár* is vétetett fel azon városok közé, melyek növények szállításánál kivételes szállítási díjengedményekben részesülnek; ilyenek: Budapest, Bécs, Prága, Drezda, Lipcse, Berlin és Hamburg. — Mint a temesvári kereskedelmi és iparkamara lev. tagja ugyanis a nevezett kamara által indítványt terjesztett fel a m. kir. államvasutak igazgatóságához, mely május 20-án kelt 66199. számú átiratával ezen megkeresésnek, a temesvári növénykivitel érdekében helyt adott és június 1-től kezdve a következő szállítási díjengedményt fogja életbe léptetni:

Megengedte, hogy

a) élő növények, csemeték, fák és virágok csomagolatlan állapotban t. i. burkolat nélkül és
b) élő növények, csemeték, fák és virágok ládába, kosárba, rekeszbe vagy göngybe csomagolva, **fehér szállítólevél kíséretében mint gyorsszállítmány továbbíttassék, a teherárú díjszabás felszámítása mellett.** Ezen engedmény érvényre jut Temesvárnak, Budapest, Bécs, Prága, Drezda, Lipcse, Berlin és Hamburgba való növényküldeményeinél.

Schilhan Péter †.

Magyarország egyik legjobb kertészét és pomológusát ragadta el a halál.

Schilhan Péter meghalt folyó évi május hó 4-ikén 62-ik életévében Horpácson, Sopron megyében. A megboldogult hasznos tevékenységéért több kitüntetésben részesült és az 1885-iki országos kiállítás alkalmával Ő Felségétől „az arany érdemkeresztet“ nyerte.

Béke hamvaira!

Azon tisztelt olvasók, kik a Rózsá-Ujság első három évfolyama birtokában vannak és azt nélkülözhetik vagyis hajlandók eladni, tisztelettel felkéretnek ebbeli szándékukat a kiadóhivatallal közölni.

Virágpálcákat és függvényeket

fa- és kerti-karókat

ajánl

Jauman A., Grossbreitenbach
Németországban.

Kiki kérjen árjegyzéket.

100.000 drb

Virágpálczát fenyő-
fából

kitünően faragva, 30—120 Cm. hosszú,
leggyorsabb kiszolgálás mellett olcsón
ajánl

Grünauer János, Virágkivitel.

Schwannenstadt, Felső Ausztria.

Rózsák.

Pompás, jól begyökeredett példányok
nagy választéka.

Nagy készletek.

Díjmentesen küldjük 1200 fajt tartalmazó,
(beleértve az utolsó évek újdonságait is.)

rózsairjegyzékünket.

Gemen Ch. és Bourg, rózsatenyésztők
Luxemburgban.

Német levelezés.

Parkok és Divatos kivitel.
kertek alkotása.

Kerti tervek.

Etvállal a fák, cserjék és egyéb növények elül-
tetését, szállítását, valamint tökéletes beren-
dezéseket és átalakításokat

SCHNEIDER J.

kertészeti mérnök
Lainez-ban, Bécs mellett.

Védjegy.

?

Miről ismerni meg egy
jó kaszát

Miről ismerni meg egy
értéktelen kaszát?

Népművészet,
Kassa-szédelgés!

Felelet

Mielőtt

Münzer és Társa Bécsben

kaszakivitel üzlet postacsomagokban közzétek és
gazdák számára.

ezen kérdésekre talál minden mező-
gazda legújabb **kassa-árjegy-**
zékünkben, mely minden európai
nyelvre át van fordítva.

tehát kaszát vásárlunk, hasznos lesz
egyszerű levelező-lap után kassa-
árjegyzékünket hozatni, melyet ingyen küldünk.

..... Az új thearózsából .....

THERESE WELTER

mely nagyszerűen alkalmas csoportokba és az őszi virányra utolérhetetlen, ajánljuk erős 2-éves
növényeket 2 márkával darabját. — Idei erős téli oltványok 10 darabja 10 marka
..... utánvetel mellett. ....

Magastörzsű és alacsony rózsák, pompás példányokban olcsó árak mellett.

Főárjegyzékünket
kivánatra
ingyen megküldjük.

WELTER és RÁTH

rózsatenyésztők Trierben, Németország.

Német levelezés.